

Warszawa, 16 lutego 2024 roku

Sprawa: Interpelacja nr 764
Znak sprawy: PM6.054.1.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu

Odpowiedź na interpelację nr 764 w sprawie wejścia Polski do strefy euro.

- 1) Czy rząd planuje wejście Polski do strefy euro? Jeśli tak, to kiedy - proszę o rozpisanie harmonogramu działań zmierzających do przyjęcia euro w Polsce.

Jako państwo członkowskie Unii Europejskiej z derogacją, **Polska jest zobowiązana do przyjęcia wspólnej waluty po wypełnieniu kryteriów konwergencji wynikających z Traktatu z Maastricht**. Bezpieczne przyjęcie wspólnej europejskiej waluty wymaga osiągnięcia odpowiedniego poziomu konwergencji nominalnej i realnej oraz satysfakcjonującego poziomu przygotowania gospodarki na ograniczenia związane z wprowadzeniem euro w polityce gospodarczej, w szczególności w polityce pieniężnej.

Bieżące szacunki dotyczące konwergencji nominalnej wskazują, że niewypełnione pozostają kryteria: stabilności cen, stóp procentowych oraz stabilności kursu walutowego (z uwagi na fakt, że złoty nie został włączony do mechanizmu ERM II). Obserwowane dotychczas różnice w strukturze gospodarek oraz – w mniejszym stopniu – w przebiegu cykli koniunkturalnych pomiędzy krajami wysoko

rozwinętych a Polską są istotne, lecz charakterystyczne dla procesu doganiania. Jednak wychodzenie gospodarki z trudnego okresu, z którym mieliśmy do czynienia w ostatnich latach, będzie charakteryzowało się poprawą stabilności makroekonomicznej i, w konsekwencji, **przybliży perspektywę wypełnienia kryteriów konwergencji nominalnej oraz zwiększenia stopnia konwergencji realnej Polski ze strefą euro**. Priorytetem polskiej polityki gospodarczej jest wzmacnianie potencjału i konkurencyjności gospodarki, co przyczyni się do trwałej konwergencji. **Ustabilizowanie się sytuacji gospodarczej, niezbędne dla wiarygodnej oceny perspektywy wypełnienia kryteriów konwergencji, jest warunkiem do ustalenia wiarygodnej daty przyjęcia euro przez Polskę**. Wynika to m.in. z faktu, że część kryteriów konwergencji jest warunkowa względem sytuacji w innych krajach UE oraz warunków rynkowych.

Dodatkowo każdy kraj musi również wypełnić kryterium prawne, czyli w pełni dostosować swoje prawo do wymogów uczestnictwa w strefie euro. W przypadku Polski wymaga to m.in. zmiany Konstytucji oraz zmiany szeregu przepisów szczegółowych.

2) Czy Ministerstwo Finansów dokonało analizy ryzyka związanego z wejściem Polski do strefy euro? Jakie są główne zagrożenia dla polskiej gospodarki, które mogłyby wynikać z utraty suwerenności walutowej?

Ministerstwo Finansów monitoruje poziom wypełniania kryteriów konwergencji, poziom konwergencji realnej oraz konkurencyjności polskiej gospodarki na tle Unii Europejskiej. Wnioski wynikające z prowadzonych analiz publikowane są m.in. w ramach corocznej publikacji Monitor Konwergencji z Unią Gospodarcza i Walutową.

Zagrożenia związane z wprowadzeniem euro, w tym konsekwencje rezygnacji ze swobodnego kształtowania polityki pieniężnej i kursowej, należy oceniać w szerszym kontekście oraz względem szans i korzyści płynących z tej decyzji. Dzięki postępującym procesom konwergencji gospodarczej, bilans szans i zagrożeń będzie się poprawiał. W miarę dalszej integracji gospodarczej Polski z Unią Europejską i zwiększania poziomu synchronizacji cykli koniunkturalnych, ryzyko znacznej różnicy w optymalnych poziomach stóp procentowych między Polską a strefą euro będzie maleć. Równocześnie skalę kosztów zmniejszają postępujące procesy globalizacyjne, które obniżają skuteczność polityki pieniężnej i kursowej jako

narzędzia stabilizacji gospodarek, co wynika z rosnącego wpływu czynników międzynarodowych na krajową inflację. Ponadto, koszty płynące z tej decyzji uzależnione są od innych czynników, np. elastyczności rynku produktu i pracy, które po przyjęciu euro pozostają pod kontrolą polityki gospodarczej państwa członkowskiego. Dlatego kluczowe jest prawidłowe przygotowanie instytucjonalne i gospodarcze kraju przed podjęciem decyzji o dołączeniu do strefy euro.

- 3) **Czy istnieją przykłady innych krajów, które weszły do strefy euro i doświadczyły negatywnych skutków ekonomicznych, które mogłyby być wzięte pod uwagę w kontekście decyzji o przystąpieniu Polski do strefy euro?**
- 4) **Czy przewiduje się jakieś środki łagodzące ewentualne negatywne skutki ekonomiczne dla sektorów gospodarki, które mogą być szczególnie narażone na ryzyka związane z przejściem na euro?**

Przykłady innych krajów, które weszły do strefy euro i doświadczyły negatywnych skutków ekonomicznych (głównie kraje Południa) pokazują, że przyjęcie europejskiej waluty wymaga osiągnięcia odpowiedniego poziomu konwergencji nominalnej, realnej i odpowiedniego przygotowania instytucjonalnego gospodarki, w tym przeprowadzenia odpowiednich reform strukturalnych. Przykłady te nie świadczą o negatywnych skutkach przyjęcia wspólnej waluty, a o konsekwencjach niewystarczającego przygotowania czy nieprzestrzegania przez te kraje kryteriów gospodarczych wymaganych od członków strefy, np. w odniesieniu do nadmiernego zadłużenia krajowego. Obecnie wprowadzana reforma w zarządzaniu gospodarczym UE, szczególnie w zakresie korygowania nierównowag makroekonomicznych, będzie służyć również temu, aby takie sytuacje nie powtórzyły się w przyszłości.

Ponadto, kraje, które wprowadziły relatywnie później euro, wyciągnęły wnioski z ich doświadczeń i skuteczniej zapobiegały np. ryzyku podwyższenia cen w wyniku zmiany waluty. Doświadczenia krajów, które po 2009 r. przyjęły euro, np. Słowacja, Estonia czy Łotwa pokazują, że rozmiary powyższego zjawiska były nieznaczne. W przypadku Chorwacji, która przyjęła euro 1 stycznia 2023 r., wstępne szacunki również nie wskazują na to, aby zmiana waluty na euro miała istotny wpływ na ceny i postrzeganie cen przez konsumentów. Przeciwdziałaniu niepożądanym zjawiskom w zakresie podwyższenia cen w trakcie wprowadzania euro służą odpowiednie rozwiązania prawne i informacyjne, które wzorem innych krajów będą elementem strategii wprowadzenia euro.

Koszty związane z rezygnacją z kanału kursu walutowego jako mechanizmu absorbującego wstrząsy makroekonomiczne, co może ewentualnie negatywnie dotknąć bardziej **narażone sektory gospodarki**, zależą od skuteczności innych niż polityka pieniężna i kursowa instrumentów stabilizacyjnych. Skala tych kosztów zależy od elastyczności gospodarki, w tym rynku produktów i płacy (kanał konkurencyjności), jak i polityki fiskalnej, która może absorbować wstrząsy asymetryczne poprzez działania automatycznych stabilizatorów koniunktury. Z tego punktu widzenia istotne jest przeprowadzenie niezbędnych reform, które zapewnią sprawne funkcjonowanie rynku dóbr i usług przed przystąpieniem do unii walutowej, aby z jednej strony przygotować odpowiednio gospodarkę, z drugiej zaś zminimalizować koszty. W przypadku sektorów nakierowanych na eksport, należy mieć na uwadze pozytywne skutki związane ze wspólną walutą, czyli wyeliminowanie kosztów transakcyjnych związanych z wymianą walut oraz ryzyka kursowego, co przyczyni się w dłuższym okresie do odczuwalnego przyrostu handlu zagranicznego.

- 5) **Czy rząd posiada plan zarządzania ewentualnymi konsekwencjami społecznymi wynikającymi z przejścia na euro, takimi jak potencjalne wzrosty cen czy zmiany warunków zatrudnienia?**
- 6) **Czy istnieją plany wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw w kontekście adaptacji do nowej waluty oraz ewentualnych kosztów związanych z dostosowaniem się do wymogów strefy euro?**

Wraz z wyznaczeniem daty wprowadzenia euro w Polsce, wzorem innych krajów, które przyjęły euro, zostanie opracowany Narodowy Plan Wprowadzenia Euro, w którym zaproponowany zostanie szereg konkretnych rozwiązań, ukierunkowanych na ułatwienie procesu wprowadzenia nowej waluty. W dokumencie tym powinien zostać zaprezentowany zakres przygotowań niezbędnych do najefektywniejszego wprowadzenia euro w Polsce oraz działania osłonowe odpowiadające zidentyfikowanym zagrożeniom związanym z przyjęciem euro.

W celu zarządzania **ewentualnymi konsekwencjami społecznymi** wynikającymi z wprowadzenia euro działania standardowo koncentrują się zarówno na przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom cenowym ze strony przedsiębiorców, jak i zapobieganiu powstaniu społecznego przekonania o znacznie większych efektach cenowych wprowadzenia nowej waluty niż wskazywałyby na to dane statystyczne, co określane jest mianem „iluzji euro”.

Potencjalne negatywne skutki społeczne i gospodarcze związane z „iluzją euro” mogą obejmować osłabienie popytu konsumpcyjnego oraz rzeczywisty wzrost cen poprzez spiralę płacowo-cenową. Niemniej doświadczenia nowszych członków strefy euro, takich jak Słowenia, Cypr, Malta, Słowacja i Chorwacja, pokazują, że można skutecznie ograniczyć wyżej wymienione skutki poprzez odpowiednio skonstruowany system instytucjonalny. Kraje te mogą także służyć jako przykład w kontekście działań mających na celu wsparcie przedsiębiorców podczas wprowadzania nowej waluty. Przykładami takich rozwiązań instytucjonalnych są nakaz podwójnej ekspozycji cen (podawanie cen jednocześnie w walucie narodowej i euro), zachęcanie przedsiębiorców do zawierania z administracją publiczną porozumień w zakresie uczciwego przeliczania cen lub przyjmowania kodeksów dobrych praktyk (ang. fair-pricing Agreement in Retail Initiative – FAIR), zwiększanie świadomości obywateli poprzez kampanie informacyjne, czy też monitoring cen przez organizacje konsumenckie.

Inicjatywy podejmowane przez wyżej wymienione kraje w celu promowania uczciwych praktyk cenowych, takie jak przyjęcie kodeksów etycznych czy zaangażowanie się w inicjatywę FAIR, przyczyniają się również do poprawy reputacji przedsiębiorstw w oczach klientów. Te działania okazały się skutecznymi narzędziami wzmacniającymi zaufanie konsumentów do konkretnych przedsiębiorstw.

Ponadto, aby przygotować **przedsiębiorstwa niefinansowe** do wprowadzenia euro, instytucje państwowe opracują szczegółowe wytyczne regulujące konwersję złotego na euro tak, aby zamiana waluty miała jak najmniejszy wpływ na ich działalność. Działania te standardowo obejmują zapewnienie im dostępu do istotnych informacji na każdym etapie przygotowań, sprecyzowanie zasad sporządzania finansowych i ewidencji w walucie euro, wsparcie procesu zaopatrzenia przedsiębiorców w banknoty i monety euro itp. i są konsultowane z zainteresowanymi stronami. Szeroka współpraca przedstawicieli wszystkich sektorów gospodarki oraz instytucji umożliwia skuteczny przepływ informacji oraz pozwala na wczesną identyfikację potencjalnych problemów mogących wystąpić w procesie przygotowań do wprowadzenia euro w Polsce.

7) Jaka część rezerw Narodowego Banku Polskiego miałyby trafić do Europejskiego Banku Centralnego?

Z chwilą uchylenia derogacji i przystąpienia Polski do strefy euro nastąpi przejście przez Europejski Bank Centralny (EBC) funkcji związanych z realizacją polityki monetarnej i kursowej. Wówczas Narodowy Bank Polski (NBP) - jako jeden z narodowych banków Eurosystemu - będzie zobowiązany do przekazania części rezerw do EBC. W zamian NBP uzyska prawo do uczestniczenia w procesie zarządzania rezerwami EBC według określonych przez EBC zasad. Prawa i obowiązki narodowych banków centralnych państw członkowskich w zakresie przekazania rezerw do EBC określa statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) i EBC. Podstawą prawną jest tu art. 127 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który wśród zadań ESBC wymienia m.in. utrzymywanie i zarządzanie oficjalnymi rezerwami walutowymi państw członkowskich.

Bieżąca wartość rezerw walutowych, które podlegają przekazaniu do EBC, jest wyznaczana każdorazowo w momencie przystąpienia danego kraju do strefy euro w drodze decyzji EBC na podstawie udziału w kluczu subskrypcji kapitału EBC oraz w zależności od aktualnej wysokości rezerw EBC. Udziały poszczególnych narodowych banków centralnych w kluczu subskrypcji kapitału są uzależnione od udziału danego kraju w ludności UE i od udziału w produkcie wewnętrznym brutto UE. Udziały te są korygowane co 5 lat oraz w momencie rozszerzenia Unii Europejskiej.

Zgodnie z ostatnią Decyzją Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2023/2811 z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie procentowego udziału krajowych banków centralnych w kluczu subskrypcji kapitału Europejskiego Banku Centralnego i uchylająca decyzję (UE) 2020/137 (EBC/2020/3) klucz subskrypcji kapitału EBC dla Polski od 1 stycznia 2024 r. wynosi 6,0968%, gdzie łączna wartość subskrybowanego kapitału EBC wynosi 10 825 007 069,61 euro. Stanowi to równowartość 659 979 031,02 euro, co - w przypadku przystąpienia Polski do strefy euro i przy powyższych parametrach niezmiennych - oznaczałoby przekazanie całości tej kwoty na poczet wpłaty do kapitału EBC, poza wkładem w rezerwy walutowe, kapitałowe i celowe EBC.

8) Czy w przypadku planów wejścia Polski do strefy euro, rząd planuje przeprowadzenie ogólnokrajowego referendum?

Wprowadzenie euro wynika z naszych zobowiązań przyjętych wraz z wejściem do Unii Europejskiej. Przed akcesją, w czerwcu 2003 r., rząd Polski przeprowadził ogólnopolskie referendum, w którym zdecydowana większość obywateli opowiedziała się za przystąpieniem do UE i w konsekwencji za przystąpieniem Polski do strefy euro, ponieważ Polska, ratyfikując traktat akcesyjny, zobowiązała się do przyjęcia w przyszłości wspólnej waluty. O ile referendum w sprawie „czy” Polska ma wejść do strefy euro nie mogłoby być wiążące, o tyle data wejścia do strefy euro pozostaje w gestii polskiego rządu.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop
podsekretarz stanu